

Dokazování - Irsko

OBSAH

- 1 Důkazní břemeno
  - 1.1 Jaká jsou pravidla týkající se důkazního břemena?
  - 1.2 Existují pravidla, která vylučují některé skutečnosti z důkazního břemene? Ve kterých případech? Je možné i tak vyvrátit určité právní domněnky předložením důkazu?
  - 1.3 Do jaké míry musí být soud přesvědčen o pravdivosti faktu, aby na něm založil rozsudek?
- 2 Provádění důkazů
  - 2.1 Provádí soud dokazování pouze na návrh účastníků nebo může soudce v některých případech provádět důkazy i z vlastního podnětu?
  - 2.2 Je-li návrhu účastníka na provedení důkazu vyhověno, co následuje?
  - 2.3 Ve kterých případech může soud zamítnout návrh účastníka na provedení dokazování?
  - 2.4 Jaké existují druhy důkazních prostředků?
  - 2.5 Jaké jsou metody dokazování pomocí svědků a jak se liší od dokazování pomocí znalců? Jaká jsou pravidla pro předkládání písemných důkazů a znaleckých posudků?
  - 2.6 Mají některé způsoby dokazování větší důkazní sílu než jiné?
  - 2.7 Jsou pro prokázání určitých skutečností povinné určité způsoby dokazování?
  - 2.8 Mají svědci ze zákona povinnost svědčit?
  - 2.9 Ve kterých případech mohou svědci odmítnout vypovídat?
  - 2.10 Může být osoba, která odmítne vypovídat jako svědek, sankcionována nebo přinucena podat svědectví?
  - 2.11 Existují osoby, od nichž nelze vyžadovat svědectví?
  - 2.12 Jaká je úloha soudce a účastníků při výslechu svědků? Za jakých podmínek lze svědka vyslechnout prostřednictvím videokonference nebo jiných technických prostředků?
- 3 Hodnocení důkazů
  - 3.1 Jestliže účastník získal důkaz nezákonným způsobem, existují omezení přípustnosti takového důkazu při rozhodování?
  - 3.2 Jsem-li účastníkem řízení, bude moje tvrzení považováno za důkaz?

1 Důkazní břemeno

1.1 Jaká jsou pravidla týkající se důkazního břemena?

Povinnost prokázat určité tvrzení zpravidla nese strana, která předmětné tvrzení učinila. Například v případě žaloby pro nedbalost přísluší povinnost prokázat nedbalost žalobci a povinnost prokázat spoluzavinění z nedbalosti přísluší žalovanému. Povinnost předložit důkazy skutečností nezbytných k prokázání důvodu žaloby přísluší zpravidla žalobci, zatímco důkazy sloužící k obraně vůči žalobě musí předložit žalovaný. Pokud žalovaný podá protinávrh, nese důkazní břemeno v souvislosti s daným protinávrhem

žalovaný. Některé zákonné požadavky však přenášejí důkazní břemeno na žalovaného. Například u žalob pro neplatnost výpovědi nese důkazní břemeno žalovaný zaměstnavatel, tj. zaměstnavatel musí prokázat, že pro ukončení pracovního poměru existovaly závažné důvody. [Viz [§ 179 zákona o neplatném ukončení pracovního poměru z roku 1977 \(Unfair Dismissals Act\)](#) ve znění pozdějších předpisů].

1.2 Existují pravidla, která vylučují některé skutečnosti z důkazního břemene? Ve kterých případech? Je možné i tak vyvrátit určité právní domněnky předložením důkazu?

Není potřeba prokazovat skutečnosti, které byly uznány. Soudci mohou spoléhat na své všeobecné znalosti nebo zohlednit skutečnosti, které jsou jednoznačně stanovené nebo dobře či všeobecně známé, a tudíž není zapotřebí předkládat důkazy o takových skutečnostech. Právo uplatňuje určité domněnky, které lze vyvrátit pomocí důkazů. Mezi ně patří domněnky týkající se legitimacy dětí, platnosti manželství, duševní způsobilosti dospělých osob a prohlášení za mrtvého, je-li člověk nezvěstný déle než sedm let, i přesto, že po něm bylo řádně pátráno. Pravidlo *res ipsa loquitur* se uplatní v případech domněnky ohledně nedbalosti v situaci, kdy se ukáže, že žalovaný či jeho podřízený nebo zástupci mohli příčinu nehody ovlivnit v okamžiku, kdy k nehodě došlo, a že za běžných okolností by k takové nehodě nedošlo, pokud by příslušné osoby uplatnily náležitou péči. Je-li uplatněna zásada *res ipsa loquitur*, přenesou se důkazní břemeno na žalovaného, který pak musí prokázat, že nejednal nedbale. Příčinnou souvislost však stále musí prokázat žalobce. Za zmínku stojí skutečnost, že žalobce se na doktrínu *res ipsa loquitur* nemusí odvolávat v žalobě, aby ji mohl uplatnit při jednání v dané věci, je-li ze skutkových zjištění jasné, že doktrína je zjevně použitelná.

1.3 Do jaké míry musí být soud přesvědčen o pravdivosti faktu, aby na něm založil rozsudek?

V občanskoprávním řízení účastník uspěje, pokud své tvrzení u soudu uspokojivě prokáže s převažující mírou pravděpodobnosti. Jestliže účastník nepřesvědčí soud o tom, že jeho verze událostí je pravděpodobnější než verze odpůrce, spor prohraje. Jedná se o flexibilní normu a soudy budou v některých věcech, jako jsou obvinění z podvodu, zpravidla vyžadovat vzhledem k závažnosti obvinění více důkazů.

2 Provádění důkazů

2.1 Provádí soud dokazování pouze na návrh účastníků nebo může soudce v některých případech provádět důkazy i z vlastního podnětu?

V občanskoprávních řízeních se důkazy získávají prostřednictvím předložení dokumentů (*discovery of documents*), zpřístupnění listin nebo skutečností (*disclosure*) a svědeckým (*testimony of witnesses*).

Předložení dokumentů: V případě žalob podaných k vrchnímu soudu je k předložení dokumentů potřeba, aby účastník druhému účastníkovi předložil písemnou žádost o dobrovolné předložení dokumentů. Soud nařídí předložení dokumentů pouze v případě, kdy druhý účastník dokumenty dobrovolně nepředloží či je odmítne předložit nebo žádost o jejich předložení ignoruje. [Viz čl. 31 odst. 12 [§ 12 jednacího řádu vyšších soudů \(Rules of the Superior Courts\)](#) ve znění pozdějších předpisů]. Každá žádost o předložení dokumentů musí být relevantní a nezbytná s ohledem na skutkové okolnosti v daném sporu. O předložení dokumentů lze požádat také stranu, která není účastníkem řízení.

Zpřístupnění listin nebo skutečností: Účastník řízení, které se týká újmy na zdraví, musí druhému účastníkovi zpřístupnit veškeré lékařské zprávy vypracované znalci, kteří budou předvoláni jako svědci, aby svědčili u soudu, aniž by bylo nutné o toto zpřístupnění žádat soud. [Viz čl. 39 odst. 46 [§ 46 jednacího řádu vyšších soudů \(Rules of the Superior Courts\)](#) ve znění pozdějších předpisů]. Oba účastníci si musejí též vyměnit seznamy jmen a adres všech svědků, které hodlají předvolat, a žalobce musí předložit kompletní přehled všech zvláštních škod nebo hotovostních výdajů souvisejících s věcnou škodou či újmou na zdraví, která je předmětem žalobního nároku.

Svědci: Účastníci řízení nepotřebují povolení soudu k předkládání svědeckých výpovědí na podporu svých tvrzení. Výjimkou jsou řízení před zvláštním obchodním soudem (*Commercial List*) vrchního soudu, při nichž musí účastník, který chce uplatnit svědeckou výpověď, předložit podepsané prohlášení svědka obsahující jeho výpověď a předvolat svědka, aby vypovídal před soudem. Nepředloží-li účastník prohlášení svědka před konáním řízení před obchodním soudem vrchního soudu, není oprávněn daného svědka bez svolení soudu předvolat. Soud má též rozsáhlé pravomoci v souvislosti s kontrolou předkládaných důkazů a může vyloučit důkazy, které by byly jinak přípustné, či omezit křížový výslech svědka. Za určitých okolností může účastník rovněž požádat soud o příkaz, aby svědek mohl vypovídat pod přísahou před vyšetřovatelem jmenovaným soudem před jednáním v dané věci. Úkolem soudce obvykle je vyslechnout veškeré důkazy předkládané účastníky a neúčastnit se vyhledávání důkazů. Soudce obecně není oprávněn předvolat svědka bez souhlasu účastníků, ačkoli tak může učinit v případech pohrdání soudem v občanskoprávních řízeních nebo v některých řízeních týkajících se péče o dítě. Soudce má též pravomoc znovu předvolat svědka, kterého předtím předvolal účastník řízení.

Soudní znalci: Účastníci řízení obecně nepotřebují svolení soudu k předložení znaleckých posudků na podporu svých tvrzení. Předkládají-li se znalecké posudky, měli by si účastníci veškeré znalecké posudky vyměnit ještě před jednáním ve věci. V řízeních

před obchodním soudem vrchního soudu může soudce v rámci předsoudního řízení nařídit soudním znalcům, aby vzájemně konzultovali v zájmu zjištění sporných bodů, k nimž hodlají poskytnout svědectví, a dohodli se na důkazech, které hodlají předložit v souvislosti s dotčenými body a s ohledem na jakoukoli záležitost, jejíž zvážení jim soudce případně nařídí. Soud může takovým soudním znalcům nařídit, aby vypracovali memorandum uvádějící výsledek jejich setkání a konzultací, které společně předloží vedoucímu soudní kanceláře a doručí účastníkům řízení. Žádný takový výsledek konzultací soudních znalců není pro účastníky závazný. [Viz čl. 91A odst. 6(1)(ix) [jednacího řádu vyšších soudů \(Rules of the Superior Courts\)](#)].

Soud může z vlastního podnětu jmenovat znalce, který bude soudu nápomocen v souvislosti s projednávanou věcí. Soud může znalci nařídit, aby vypracovali posudek, jehož kopie se poskytnou účastníkům, a být přítomen jednání soudu, aby mohl poskytnout poradenství či pomoc.

2.2 Je-li návrhu účastníka na provedení důkazu vyhověno, co následuje?

Předložení dokumentů: Soud vydá příkaz k předložení dokumentů pouze tehdy, když účastník řízení, od něhož se předložení dokumentů požaduje, tak dobrovolně neučiní, odmítne tak učinit či žádost ignoruje. Pokud tedy soud nařídí předložení dokumentů, zpravidla uloží účastníkovi, který o předložení požádal, náhradu nákladů za návrh. Nařídí-li soud účastníku řízení, aby předložil určité dokumenty, které má pod kontrolou či v držení, je tento účastník povinen poskytnout druhé straně kopie dotčených dokumentů. Účastník vyhoví příkazu k předložení dokumentů učiněním místopřísežného prohlášení o předložení dokumentů, přičemž příslušné dokumenty se uvedou formou přílohy k tomuto místopřísežnému prohlášení. Neuposlechne-li účastník příkazu k předložení dokumentů, může soud žalobu zamítnout nebo prohlásit žalobní odpověď za nepřijatelnou, aby bylo zajištěno, že účastníci řízení dodržují příkazy k předložení dokumentů.

Svědci: Účastníci nepotřebují svolení soudu k předložení svědeckých výpovědí na podporu svých tvrzení. Pokud soud nařídí, aby svědectví bylo poskytnuto formou protokolované výpovědi, bude svědek vypovídat před výslechem provádějící osobou jmenovanou soudem. Výslech bude probíhat jako u soudu a osoba provádějící výslech bude mít možnost provést křížový výslech do protokolu.

Soudní znalci: Účastníci řízení obecně nepotřebují svolení soudu k předložení znaleckých posudků na podporu svých tvrzení. Znalci mohou vypracovat písemné zprávy, v nichž uvedou svá zjištění a nestranný znalecký posudek. Pokud se vypracovávají znalecké posudky, měli by si je účastníci řízení vyměnit před konáním jednání. Znalec má prvořadou povinnost vůči soudu a nikoli vůči některému z účastníků řízení, přestože jej platí účastník, který jej vypracováním znaleckého posudku pověřil.

2.3 Ve kterých případech může soud zamítnout návrh účastníka na provedení dokazování?

Soud může návrh účastníka na provedení či předložení určitého důkazu zamítnout, domnívá-li se, že daný důkaz je irelevantní, zbytečný či nepřijatelný. Podle „pravidla nejlepšího důkazu“ musí být předložen nejlepší a nejpřímější důkaz skutečnosti nebo pokud takový důkaz není k dispozici, musí být k jeho neexistenci přihlédnuto. Například nejlepším důkazem obsahu určitého dopisu je předložení samotného dopisu místo ústní výpovědi popisující jeho obsah. Obecně jsou přípustné všechny důkazy týkající se jakékoli dotčené skutečnosti. Některé důkazy jako chráněná komunikace (například důkaz o důvěrné komunikaci mezi zastupovaným a právním zástupcem) jsou však nepřijatelné. O přípustnosti důkazů tudíž v každém jednotlivém případě rozhodne soudce.

2.4 Jaké existují druhy důkazních prostředků?

Skutečnosti mohou být prokázány pomocí důkazů, domněnek a úsudků vycházejících z důkazů nebo tak, že soud zohlední určitá známá fakta. Mezi druhy důkazních prostředků, které lze uplatnit při občanskoprávních řízeních, patří výpověď svědků, dokumenty a fyzické důkazy. Dokumenty mohou zahrnovat tištěné dokumenty, elektronické záznamy, fotografie a videozáznamy nebo zvukové záznamy.

2.5 Jaké jsou metody dokazování pomocí svědků a jak se liší od dokazování pomocí znalců? Jaká jsou pravidla pro předkládání písemných důkazů a znaleckých posudků?

Lidé, kteří byli svědky určité skutečnosti, v zásadě vypovídají před soudem, kde jsou požádáni, aby potvrdili pravdivost a přesnost své výpovědi.

Soudní znalci poskytují svoji výpověď prostřednictvím vypracování znaleckého posudku, nenařídí-li soud jinak. Znalecký posudek musí obsahovat závěry, skutečnosti a domněnky, z nichž vychází, a popis pověření znalce. Soud rozhodne, zda je též nezbytné, aby se znalec řízení účastnil osobně a vypovídal před soudem.

2.6 Mají některé způsoby dokazování větší důkazní sílu než jiné?

Soud má velký prostor pro uvážení, pokud jde o váhu či věrohodnost určitého důkazu. Například důkaz z doslechu, který může být při občanskoprávních řízeních přípustný, bude mít často menší váhu než přímé svědectví, zejména pokud by bylo možné osobu, jež prohlášení učinila, předvolat, aby svědčila osobně.

Některé dokumenty a záznamy jsou akceptovány jako autentické. Například záznamy podniků a orgánů veřejné moci jsou akceptovány jako autentické, pokud jsou jako takové potvrzeny úředníkem dotčeného podniku či orgánu veřejné moci, a různé typy úředních dokumentů (jako jsou právní předpisy, stanovy, nařízení, smlouvy a soudní záznamy) mohou být prokázány pomocí tištěných nebo ověřených kopií, aniž by bylo potřeba další dokazování.

2.7 Jsou pro prokázání určitých skutečností povinné určité způsoby dokazování?

Určité transakce musí být provedené písemně, a proto je takové transakce potřeba prokázat pomocí listinných důkazů. Příkladem jsou smlouvy o prodeji pozemků.

2.8 Mají svědci ze zákona povinnost svědčit?

Obecně platí, že pokud má svědek způsobilost, může být předvolán k soudu, aby svědčil. Účastník, který chce zajistit přítomnost svědka u soudu, vypracuje předvolání vyžadující, aby se svědek dostavil k soudu k podání svědeckví. Jakmile soud toto předvolání vydá a je svědkovi řádně doručeno, je pro něj závazné, aby se dostavil ke slyšení. Svědek, který na předvolání nereaguje a nedostaví se k soudu, se dopouští trestného činu pohrdání soudem.

2.9 Ve kterých případech mohou svědci odmítnout vypovídat?

Obecné pravidlo, že způsobilí svědkové mohou být povinni svědčit, se nevztahuje na cizí panovníky a jejich rodiny, zahraniční diplomatické zástupce a konzulární úředníky, zástupce některých mezinárodních organizací a soudce a porotce v souvislosti s jejich činností vykonávanou v rámci těchto funkcí. Povinnost svědčit v občanskoprávních řízeních mohou mít manželé či manželky a příbuzní účastníků. Svědek musí odpovědět na otázku vyjma situací, kdy uplatní právo nevypovídat z důvodů možného vystavení se trestnímu stíhání. Jinak řečeno, svědek je povinen odpovědět na otázku, pokud nemůže prokázat, že existují přiměřené důvody k tomu obávat se, že by se odpovědi mohl sám vystavit stíhání.

Svědci, kteří mohou být obecně povinni svědčit, mají nicméně ze zákona právo odmítnout předložit některé dokumenty nebo odpovědět na některé otázky. Hlavními druhy práv jsou právo na ochranu důvěrnosti komunikace mezi právním zástupcem a zastupovaným, (tzv. komunikace „*without prejudice*“), a právo nečinít sebeobvinění.

Svědek může odmítnout svědčit také na základě imunity ve veřejném zájmu, pokud by svědeckví bylo v rozporu s veřejným zájmem. Výpovědi, na něž se může vztahovat imunita zahrnují výpovědi týkající se národní bezpečnosti, diplomatických vztahů, fungování ústřední vládní instituce, nejlepšího zájmu nezletilého, vyšetřování trestného činu a ochrany informátorů (utajované skutečnosti). Novináři dále nejsou povinni uvést svůj zdroj, pokud to není nezbytné v zájmu spravedlnosti či národní bezpečnosti nebo v zájmu ochrany veřejného pořádku a zabránění trestnému činu.

2.10 Může být osoba, která odmítne vypovídat jako svědek, sankcionována nebo přinucena podat svědeckví?

Svědek, který obdržel předvolání a odmítne vypovídat, může být trestně stíhán pro pohrdání soudem, pokud se za své jednání neomluví, nebo mu může být vyměřena pokuta. Pokud se svědek předvolaný k soudu nedostaví, dopouští se tím porušení soudního příkazu, a odmítnutí vypovídat tudíž může představovat pohrdání soudem.

2.11 Existují osoby, od nichž nelze vyžadovat svědeckví?

Dospělé osoby nejsou způsobilé vypovídat v občanskoprávním řízení, pokud nejsou schopny pochopit přísahu nebo nemohou poskytnout racionální svědeckví. Nezletilý svědek nemusí být způsobilý vypovídat, pokud nechápe povinnost mluvit pravdu nebo nemá dostatečné znalosti, na základě nichž by vyslechnutí jeho svědeckví bylo odůvodněné, přičemž v takovém případě rozhodne soudce, který má danou věc na starosti.

2.12 Jaká je úloha soudce a účastníků při výslechu svědků? Za jakých podmínek lze svědka vyslechnout prostřednictvím videokonference nebo jiných technických prostředků?

Svědci nejprve poskytnou hlavní svědeckví a poté jsou podrobena křížovému výslechu, který vede zástupce protistrany. Během křížového výslechu mohou být svědkovi pokládány sugestivní otázky. Někdy svědka po skončení křížového výslechu znovu vyslechne i strana, která jej původně předvolala. Soudce také může svědkovi klást otázky, například k vyjasnění určitých záležitostí.

Svědci mohou v některých případech vypovídat prostřednictvím videokonference. Při řízeních týkajících se nejlepšího zájmu nezletilého nebo duševně postižené osoby může soud vyslechnout výpověď dítěte též prostřednictvím videokonference a dítě může být dotazováno přes prostředníka. Výpověď prostřednictvím videokonference může být použita i v případech, kdy dotčený svědek žije mimo jurisdikci Irska.

3 Hodnocení důkazů

3.1 Jestliže účastník získal důkaz nezákonným způsobem, existují omezení přípustnosti takového důkazu při rozhodování?

Důkaz, který by získán nezákonně, nemusí být nutně nepřijatelný. Je-li relevantní, je přípustný, avšak soudce může takový důkaz dle vlastního uvážení vyloučit. Domnívá-li se soudce, že důkaz musí být vyloučen v zájmu veřejného pořádku, pak tak učiní, i když je důkaz relevantní pro předmětné skutečnosti.

3.2 Jsem-li účastníkem řízení, bude moje tvrzení považováno za důkaz?

Svědectví poskytnuté stranami řízení je přípustné jako důkaz v témže rozsahu jako svědectví poskytnuté osobami, které nejsou stranami řízení.

Související odkazy

 <http://www.courts.ie/>

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 13/11/2018